

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

«ТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з науково-педагогічної та навчальної роботи

Тарас ПШЕНИЧНИЙ

« 27 » 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВІТНЯ ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ
для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **Бакалавр**
освітня програма **Історія України та культурна антропологія
(з поглибленим вивченням іноземних мов)**
вид дисципліни **Обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: **Люлька Віталій Анатолійович**, доктор філософії (історія та археологія), асистент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн.

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. «27» 2021 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробники: **Таран Макар Анатолійович**, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн; **Люлька Віталій Анатолійович**, доктор філософії (історія та археологія), асистент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн.

ЗАТВЕРДЖЕНО

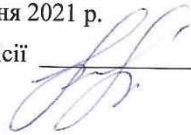
Зав. кафедри нової та
новітньої історії зарубіжних країн

 Олег МАШЕВСЬКИЙ

Протокол № 12 від « 26 » травня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 7 від « 26 » серпня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Наталія ТЕРЕС

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів системну уяву про новітній етап в історії ключових країн Азії та Африки, загальні й особливі тенденції еволюції суспільно-політичних та ін. систем, їх місце в світовій структурі різного типу відносин у відповідний період.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні події й головних дійових осіб новітнього періоду історії країн Азії та Африки.
2. *Вміти* визначити характерні риси, властиві політичній, ідеологічній, економічній та іншим сферам ключових азійських та африканських країн.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Ознайомлення зі спектром теорій та парадигм, які стосуються загальних закономірностей історичного розвитку країн Азії та Африки в ХХ ст. Розкриття специфічних умов формування суспільно-політичних систем новітнього типу. Визначення причин та стимулів як зовнішньополітичної так і внутрішньополітичної орієнтацій за умов «холодної війни». З'ясування системних проблем, закладених під час формування новітніх форм національної державності. Висвітлення основних підсумків реалізації різних моделей розвитку. Знання особливостей формування сучасних політичних, соціальних, економічних та інших систем країн Азії та Африки як результат відповідної історичної еволюції.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у формуванні в студентів цілісної системи знань про новітній етап історичного поступу країн Азії та Африки (в другій половині ХХ ст.) У результаті вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти елементи науково-дослідної роботи, вміти системно оцінювати головні тенденції, динаміку, події з новітньої історії країн Азії та Африки, всебічно аналізувати механізми розвитку та характерні особливості державних, суспільних, політичних, ідеологічних та інших систем, набути практичні навички роботи з науковою літературою та джерелами, їх застосування в поясненні тих чи інших ключових історичних сюжетів.

Навчальна дисципліна «Новітня історія країн Азії та Африки» має світоглядний аспект, сприяє виробленню у професійних істориків навичок формування самостійних оцінок та власних суджень щодо місця та ролі афро-азійського суспільств в картині сучасного світу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> термінологічно-понятійний апарат новітньої історії країн Азії та Африки.	<i>Лекція</i>	<i>Контрольна робота 1 (тест)</i>	4%
1.2	<i>Знати</i> основні перехідні періоди в історії країн Азії та Африки у ХХ ст.	<i>Лекція</i>	<i>Контрольна робота 2 (тест)</i>	4%
1.3	<i>Знати</i> суть конкретних історичних умов розвитку державно-політичних систем ключових країн Азії та Африки в новітній період.	<i>Лекція</i>	<i>Контрольна робота 1 (тест)</i>	7%

1.4	Знати головних дійових осіб й важливі події з новітньої історії країн Азії та Африки	Лекція	Контрольна робота 2 (тест)	7%
2.1	Вміти охарактеризувати (визначити риси, які характерні й властиві) країн соціалістичної орієнтації та країн, які розвивали партнерство із Заходом.	Семинар	Усне опитування	10%
2.2	Вміти визначити й оцінити наслідки окремих подій в новітній історії країн Азії та Африки.	Семинар	Усне опитування	10%
2.3	Вміти визначити вплив азійського досвіду реформ на світову історію.	Семинар	Усне опитування	11%
2.4	Вміти визначити вплив провідних країн Азії та Африки на новітній світовий історичний дискурс.	Семинар	Усне опитування	11%
2.5	Вміти провести порівняльний аналіз явищ та подій з історії азійських та африканських країн у XX ст.	Самостійна робота	Есе	8%
2.6	Вміти з'ясувати характерні особливості модернізаційних моделей ключових країн Азії та Африки.	Самостійна робота	Есе	8%
2.7	Вміти встановити причинно-наслідковий зв'язок в окремих подіях ключових країн Азії та Африки, пов'язаних із сьогоденням	Лекція, семінар	Залік	10%
2.8	Вміти з'ясувати причини, умови, простежити хід, визначити головні рушійні сили в окремих подіях ключових регіональних країн Азії та Африки у XX ст.	Лекція, семінар	Залік	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2,5	2,6	2.7	2.8
Програмні результати навчання												
ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.	+	+	+	+		+	+		+		+	+
ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.	+	+			+			+		+		+
ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.	+	+		+		+	+	+			+	
ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.	+	+	+		+		+		+	+		+

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінару (під час усних опитувань); бали, отримані за

самостійну роботу (за виконання есе); бали, отримані під час змістового контролю у формі тестування (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку) .

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота 1, (тест): РН 1.1, 1.3. – 10 балів/6 балів.

Контрольна робота 2 (тест): РН 1.2, 1.4 – 10 балів/6 балів.

2. Есе 1: РН 2.5 – 10 балів/6 балів.

Есе 2: РН 2.6 – 10 балів/6 балів.

3. Робота під час семінарських занять 1 ЗМ: РН 2.1-2.2 – 20 балів/14 балів.

Робота під час семінарських занять 2 ЗМ: РН 2.3-2.4– 20 балів/14 балів.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – залік;

- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 20 балів;

- Оцінюються такі результати навчання студента як вміння встановити причинно-наслідковий зв'язок в динаміці ключових історичних подій, вміння з'ясувати причини, умови, простежити хід, визначити головні рушійні сили в окремих поворотних моментах історичного розвитку країн Азії та Африки зазначеного періоду.

- форма проведення заліку – письмова, види завдань – завдання, у вигляді тестування;

- мінімальний пороговий рівень залікової оцінки, за якої залік вважається складеним – **12 балів**.

Необхідна умова допуску до заліку: студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше, ніж **40 балів** (критично-розрахунковий мінімум).

Рекомендований мінімум допуску до заліку **48 балів**.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-7, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 8-12.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, есе) і підсумкове оцінювання (екзамен).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 Історичний розвиток країн Близького та Середнього Сходу у ХХ ст.			Змістовий модуль 2 Історичний розвиток країн Далекого Сходу у ХХ ст.			Залік
30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			
Самостійна робота (есе)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (есе)	Семінари	Модульний контроль	
10 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента **під час кожного семінару** (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти від 0 до 5 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1 бал;
- логіка викладення 1 бал;
- використання додаткової літератури 1 бал;
- використання основної літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Есе студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю, зокрема Есе 1 (середина жовтня) і Есе 2 (остання декада листопада). Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми 9-10 балів;
- відображена власна позиція 7-8 балів;
- тема розкрита неповно 5-6 балів;
- есе суто компілятивного рівня 3-4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 1-2 бал.
- есе не зараховано 0 балів.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 (остання декада жовтня) і Контрольна робота 2 (остання декада грудня). Завдання з тестування містить 10 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються відповідно до чинних нормативних документів університету.

Підсумковий контроль (залік) проводиться у формі тестування. Завдання з тестування містить 10 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в **2 бали**.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – 48 балів.

Умовою отримання студентом позитивної підсумкової оцінки є досягнення ним не менше 60% від загальної кількості балів, які можливо досягти на заліку (не менше 12 із 20).

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Критично-розрахунковий мінімум	20	20	20	60
Рекомендований мінімум	24	24	12	60
Максимум	40	40	20	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	Семінари	Самостійна робота
Розділ 1. Історичний розвиток країн Близького та Середнього Сходу у ХХ ст.				
1.	Вступ. Тема 1. Туреччина в період Демократичної партії (1950-1960 рр.)	2	2	2
2.	Тема 2. Туреччина у період Другої республіки (1960-1980 рр.)	2	-	4
3.	Тема 3. Туреччина в період реформ Т.Озала (1980-і рр.)	2	2	2
4.	Тема 4. Туреччина в 1990-і рр.	2	-	4
5.	Тема 5. Єгипет в епоху Г.А.Насера (1952-1970 рр.)	2	2	2
6.	Тема 6. Ірак в період Саддама Хусейна (1978-2003 рр.)	2	-	4
7.	Тема 7. Особливості сирійської політико-ідеологічної моделі, Хафез Асад.	2	1	3
8.	<i>Есе з тем ЗМ1</i>	-	-	3
9.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1</i>	-	1	-
Розділ 2. Історичний розвиток країн Далекого Сходу у ХХ ст.				
10.	Тема 8. Останній етап громадянської війни в Китаї: утворення Китайської Народної Республіки	2	2	4
11.	Тема 9. КНР у 1950-і рр.: стабілізація нового режиму, курс «трьох червоних знамен».	4	-	2
12.	Тема 10. Китай у період «культурної революції»	2	2	4
13.	Тема 11. КНР у 1970-і рр.: корекція внутрішньо- та зовнішньополітичних орієнтирів.	2	2	4
14.	Тема 12. Підсумки маоїстської епохи. Ден Сяопін та початок періоду «реформ та відкритості» (1978-1989 рр.)	4	1	4
15.	<i>Есе з тем ЗМ2</i>	-	-	4
16.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ2</i>	-	1	-
	ВСЬОГО	28	16	46

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **28 год.**

Семінари – **16 год.**

Самостійна робота – **46 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1980-2000 рр. К.: Либідь, 2001. 624 с.
2. Организация Объединённых Наций и вопрос о Палестине. ООН, 1994. 40 с.
3. Турсунов Р.М. Саудовская Аравия в межарабских отношениях в период 1964-1975 гг. / Р.М. Турсунов. Ташкент, 1987. 120с.
4. Хомейни Рухолла Мусави. Завещание. Тегеран: Тавхид, 1992. 56 с.
5. Abrahamian, E. (2008). A History of Modern Iran. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Choueiri, Y. M. (Ed.). (2005). A Companion to the History of the Middle East. Oxford: Blackwell.

Додаткова:

1. Делюсин Л. Величие и трагедия Дэн Сяопина // Азия и Африка сегодня : научный и общественно-политический журнал. 2002. № 4. С.7-14.
2. Канах А. Сучасні ідеологічні основи діяльності асоціації братів мусульман. Режим доступу:
http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/20049/03_kanah.pdf?sequence=1
3. Кудряшова И. Стратегии национально-гражданской консолидации: опыт Турции // Перспективы. 04.09.2014. Режим доступу:
http://www.perspektivy.info/rus/desk/strategii_nacionalno-grazhdanskoj_konsolidacii_opyt_turcii_2014-09-04.htm
4. Підлущкий О. Мустафа Кемаль Ататюрк: демократ-диктатор // Лідери : монографія / О.Г. Підлущкий. Київ : НТУУ "КПІ", 2014. С. 7-23.
5. Скороход Л.І. Політична стабільність Саудівської Аравії: деякі аспекти проблеми // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка / Київський університет імені Тараса Шевченка. Київ, 1997. Міжнародні відносини. Вип. С. 80-90.
6. Ashton, N. J. (2007). The Cold War in the Middle East. Regional Conflict and the Superpowers 1967-1973. London: Routledge.
7. Esposito, J. L. & Shanin, E. El-Din. (2013). The Oxford Handbook of Islam and Politics. Oxford: Oxford University Press.
8. Kosebalaban, H. (2011). Turkish Foreign Policy. Islam, Nationalism, and Globalization. New York: Palgrave Macmillan.
9. Laqueur, W. (Ed.). (1970). The Israel – Arab Reader. A Documentary History of the Middle East Conflict. Middlesex: Penguin Books.
10. Oren, M. B. (1992). Origins of the Second Arab-Israel War. Egypt, Israel and the Great Powers, 1952-1956. New York: Frank Cass.
11. Yildiz, K. (2007). The Kurds in Iraq. Past, Present and Future. London: Pluto Press.